

Examen VSBO PBL

2022

tijdvak 1
dinsdag 24 mei
07.30 - 09.30 uur

Mens en Maatschappij

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 38 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 38 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ⓧ
 ⓐ
 D
- (3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

Vincent

Vincent is toneelspeler. Hij treedt regelmatig op in het theater. Zijn vrouw Beverly vindt dat toneelspelen geen werk is en dat Vincent een echte baan moet gaan zoeken. Vincent is het niet eens met Beverly en vindt dat hij wél een echte baan heeft.

1p 1 Waarom valt het toneelspelen van Vincent onder arbeid?
Vincent doet werk

- A dat interessant is voor een aantal mensen.
- B dat lichamelijke en geestelijke inspanning vereist.
- C waar geen belasting voor wordt betaald.

1p 2 Tot welke sector behoort het toneelspelen van Vincent?

.....

1p 3 Een voorbeeld van een beroep dat ook in deze sector valt is een

- A elektricien.
- B landbouwer.
- C ober (waiter).
- D timmerman.

- 1p 4 Noteer een mogelijke reden waarom Vincent het belangrijk vindt om te werken.

.....

.....

Daniel & Partners

Het geven van persoonlijke aandacht is een van de ongeschreven regels bij ons op kantoor.

Edwina werkt bij Daniel & Partners. Ze weet dat haar collega's het waarderen als ze hen elke morgen persoonlijk groet en een praatje met hen maakt. Onderlinge communicatie is erg belangrijk bij Daniel & Partners. Belangrijke zaken bespreekt zij dan ook eerst met haar collega's voordat zij een beslissing neemt.

- 1p 5 Welke functie heeft Edwina bij Daniel & Partners?
- A zij is de afdelingschef
 - B zij is de bode
 - C zij is de telefoniste
- 1p 6 Edwina zegt: "Het geven van persoonlijke aandacht is een van de ongeschreven regels bij ons op kantoor."
Wat Edwina zegt valt onder
- A de arbeidsomstandigheden.
 - B de bedrijfscultuur.
 - C de werkinhoud.

- 1p 7 Edwina heeft de democratische leiderschapsstijl.
→ Noteer hieronder de zin uit de tekst, waaruit blijkt dat Edwina de democratische leiderschapsstijl heeft.

.....
.....

- 1p 8 Het bovenstaande plaatje laat het tegenovergestelde zien van de democratische leiderschapsstijl.
→ Welke leiderschapsstijl wordt hierboven afgebeeld?

.....

Mirugia houdt van werken

Ik ben 50 jaar oud. Ik werd werkloos omdat het bedrijf waar ik werkte ging sluiten. Ik had nooit gedacht dat ik op mijn leeftijd weer in de schoolbanken zou zitten. Ik volg nu een training om een nieuw beroep te leren.

Mirugia is blij. Ze heeft gesolliciteerd bij het Curaçao Marriott hotel en is aangenomen. Ze is 8 maanden werkloos geweest. Mirugia is lid van de vakbond.

- 1p 9 Een vakbond is een
A bedrijfsorganisatie.
B werkgeversorganisatie.
C werknemersorganisatie.

- 1p 10 Toen Mirugia nog werkloos was behoorde zij tot de structurele werklozen.
→ Geef een argument waarom Mirugia tot de structurele werklozen behoorde.

.....
.....

- 1p 11 Curaçao Marriott hotel maakt gebruik van informatisering.
→ Noem een voordeel voor een bedrijf als informatisering toegepast wordt.

.....
.....

- 1p 12 Soms hebben mensen die werk zoeken een slechte positie op de arbeidsmarkt.
In welk geval kan iemand een slechte positie op de arbeidsmarkt hebben?
A Als hij/zij de taal niet goed beheerst.
B Als hij/zij goed opgeleid is.
C Als hij/zij veel werkervaring heeft.

Vakantie is altijd fijn

Frederik is een zakenman uit Zweden.
Elk jaar gaat Frederik op vakantie. Tijdens zijn vakanties gaat hij graag naar diverse musea, probeert lokale gerechten en drankjes en koopt als souvenirs altijd een sleutelhanger van het vakantie(ei)land.
Dit jaar kiest hij voor Curaçao. Een van de plekken die hij zeker wil gaan bezoeken is landhuis Chobolobo. Hier maakt men de wereldberoemde Blue Curaçao. Frederik zal tijdens zijn vakantie proberen om zoveel mogelijk contact te maken met de lokale bevolking om zo de basiswoorden van het Papiamentu te leren. Tijdens zijn vakantie merkt hij echter wel dat dit heel moeilijk gaat. De mensen praten liever Engels met hem.

- 1p 13 Wat voor soort toerist is Frederik voor Curaçao?
A een avontuurtoerist
B een cultuurtoerist
C een ecotoerist
D een massatoerist

- 1p **14** Noteer een voordeel dat de komst van toeristen heeft voor de economische ontwikkeling van een land.

.....

- 1p **15** Frederik zal tijdens zijn vakantie contact hebben met personen uit verschillende sectoren.
Met welk beroep zal Frederik tijdens zijn vakantie het meest in aanraking komen?
- A een bakker
 - B een elektricien
 - C een ober (waiter)

Kevin op school

Kevin is een vsbo-leerling. Zijn mentor heeft tijdens de eerste les het schoolreglement voorgelezen en de klassenregels uitgedeeld. De docent heeft een reputatie dat hij streng is. Ook is hij niet zo geliefd. Kevin wil als actieve leerling op school actie ondernemen om de verhouding tussen de docent en de leerlingen te verbeteren.

- 1p **16** Schoolregels hebben te maken met de die Kevin en zijn klasgenoten hebben.
Welk woord hoort op de stippellijn te staan?
- A normen
 - B plichten
 - C rechten
 - D waarden

- 1p 17 Wat kan Kevin doen om de verhouding op school tussen de docent en de leerlingen te verbeteren?
- A Actiebrieven naar ouders en de oudercommissie schrijven.
 - B Een gezamenlijke activiteit organiseren voor de leerlingen en de docent.
 - C Een vacature in de krant plaatsen voor een nieuwe docent.
 - D Samen met andere leerlingen protesteren tegen de docent.

Kinderarbeid

Wereldwijd werken 152 miljoen kinderen zoals Aïsha, als kindarbeider. Daarvan werken 73 miljoen kinderen onder gevaarlijke omstandigheden. Deze kinderen werken elke dag vanaf 7 uur 's morgens tot laat in de middag. UNICEF is tegen kinderarbeid. Op Curaçao en Sint Maarten zijn deze situaties niet mogelijk.

- 1p 18 Welk recht wordt bij kinderen zoals Aïsha niet gerespecteerd?
- A recht op arbeid
 - B recht op informatie
 - C recht op onderwijs
 - D recht op voedsel
- 1p 19 Kinderarbeid mag niet! Om te zorgen dat kinderen naar school gaan is de leerplicht ingevoerd.
- Wat betekent leerplicht?
-

Sint Maarten

Wapen van Sint Maarten

Vlag van Sint Maarten

De regering van Sint Maarten is op 23 september 2019 gevallen. Omdat Sint Maarten een democratisch eiland is, werd er een nieuwe regering gevormd door een van de belangrijkste grondbeginselen van de democratie toe te passen. In landen met een dictatuur is dit niet mogelijk.

- 1p 20 Over welk belangrijk grondbeginsel van de democratie gaat het in de bovenstaande tekst?
- A censuur
 - B referendum
 - C verkiezingen
- 1p 21 In welke van de onderstaande situaties valt de regering?
- A Als de regering niet meer kan rekenen op de steun van een meerderheid in het parlement.
 - B Als de regering niet meer kan rekenen op de steun van een minderheid in het parlement.
 - C Als het parlement heeft besloten om met de regeringspartijen samen te werken.

Als inwoner van Sint Maarten is Winston niet blij met hoe zijn land geregeerd wordt. Hij gaat gebruikmaken van zijn passief kiesrecht zodat hij zelf veranderingen kan aanbrengen.

- 1p 22 Winston wil gebruikmaken van zijn passief kiesrecht. Het passief kiesrecht is een recht om tijdens verkiezingen
- A een stem uit te brengen.
 - B met wetsvoorstellen te komen.
 - C te worden gekozen.
 - D toespraken te houden.

- 1p 23 Een voorbeeld van een land met een dictatuur is
- A De Verenigde Staten
 - B Nederland
 - C Noord-Korea

North Sea Jazz en media

- 1p 24 De bovenstaande poster is veel te zien op verschillende social media.
→ Geef een argument waarom de bovenstaande poster van het Curaçao North Sea Jazz Festival een voorbeeld is van massamedia.

.....

.....

- 1p 25 Door de plaatsing van bovenstaande poster hebben de media voldaan aan hun
- A educatieve functie.
 - B informatieve functie.
 - C opiniërende functie.
- 1p 26 Het vrije gebruik van massamedia is belangrijk voor de democratische besluitvorming in een land omdat burgers dan
- A achtergrondinformatie krijgen om een keuze te kunnen maken.
 - B de gelegenheid krijgen om hun persvrijheid uit te oefenen.
 - C weten dat de media door de overheid worden gecontroleerd.

- 1p 27 Veel mensen gaan naar het Curaçao North Sea Jazz Festival om plezier te hebben en hun favoriete artiesten te zien. Ook komen er toeristen naar dit evenement.
→ Noteer het terrein van de massamedia waarop dit festival een rol speelt.
-

De media hebben geen vrijheid meer in Oliestan

Na een korte maar bloedige strijd is de regering van Oliestan gevallen. Oliestan is een klein land met veel oliereserves. De koning van Oliestan is door het leger gevangen genomen en de verschillende audiovisuele media hebben de opdracht van het leger gekregen om elke dag om 12.00 uur de boodschap van de Generaal af te spelen. Bepaalde muziek mag ook niet gespeeld worden op de radio. De Generaal is de leider van het leger dat nu de macht heeft.

- 1p 28 Het besluit van de regering om de verschillende media te verplichten elke dag om 12.00 uur een bepaald bericht af te spelen en bepaalde muziek te verbieden is een vorm van
A censuur.
B corruptie.
C racisme.
- 1p 29 In welk land in de regio is er een soortgelijke situatie waarbij de overheid beslist en controle heeft over wat de televisie uitzendt?
A in Brazilië
B in Colombia
C in Panama
D in Venezuela
- 1p 30 Televisiestations hebben elk hun eigen programmering.
→ Noteer een aspect waarmee tv-stations rekening houden bij de programmering van de programma's.
-

Het CMC (Curaçao Medical Center) heeft zijn deuren geopend

Het Curaçao Medical Center heeft na een bouwproces van ongeveer 6 jaar zijn deuren op 15 november 2019 geopend. Op deze dag was de pers massaal aanwezig om de verschillende momenten vast te leggen en te delen met het publiek. Journalist Jamal Richardson, een dialyse-patiënt, schreef een artikel over de opening in het ochtendblad Het Laatste Nieuws.

- 1p **31** Wie is uiteindelijk verantwoordelijk voor plaatsing van een krantenartikel?
- A de journalist
 - B de redacteur
 - C de uitgeverij
 - D het persbureau
- 1p **32** De pers heeft in 2019 geregeld aandacht besteed aan het CMC. Welke van de onderstaande beïnvloedingstheorieën past hierbij?
- A de agendatheorie
 - B de multi-step-flow theorie
 - C de theorie van selectieve perceptie
- 1p **33** Wat is een mogelijke reden voor Jamal om het artikel te schrijven?
- A de actualiteit
 - B de hoge verkoopcijfers
 - C zijn referentiekader
- 1p **34** Er is veel geschreven over de ontwikkeling van de bouw van het CMC tot aan de opening ervan.
→ Noteer een reden voor deze aandacht voor het CMC.

.....

.....

De politieke situatie verandert per dag. Hetzelfde geldt voor de politieke partijen die aan de macht zijn. Er komen telkens nieuwe partijen bij.

1p **35** Van welke politieke partij maakt de minister-president deel uit?

.....

1p **36** Uit hoeveel politieke partijen bestaat de huidige coalitie?

- A 2
- B 3
- C 4
- D 5

De regering heeft al meer dan 30 jaar plannen om een nieuwe weg aan te leggen. Om die plannen uit te voeren moet een deel van een bos gekapt worden. Voordat de regering die beslissing neemt, moet er rekening worden gehouden met bepaalde groepen in de maatschappij.

1p **37** Met wie moet de regering rekening houden voordat de weg aangelegd kan worden?

Met de opinie van

- A de milieuorganisaties.
- B de verblijfstoeristen.
- C het koninkrijksparlement.

1p **38** Welk orgaan zorgt ervoor dat wetten worden goedgekeurd?

- A de gouverneur
- B de koning
- C de regering
- D het parlement